

Z. Karvalics László

JOGA BONITA

WORLD PRESS PHOTO

2020-09-27 | PRÓZA, WORLD PRESS PHOTO

A futball – megismételhetetlen csoda. Szinte valamennyi izom finomra hangolt mozgása kell, hogy a labdával az történjen, amit az elme eltervez. Úgy hajtani uralmunk alá egy játékszert, hogy valójában minden mozdulat, legyen az sikeres vagy sikertelen, saját tökéletesedésünk útját építi. Mert az „*addig gyakorlok, amíg nem megy elég jól*” kitartásra ösztönző nevelő ereje, a „*megcsináltam, képes vagyok rá*” én-

építő öröme, s még a „*lessünk el újat*” szakadatlan kihívásokat közvetítő végtelensége is ugyanabba az irányba tart: a szem, a láb, a test és a köztük szakadatlanul közvetítő agy magas rendű egymásra találásához, tetszés szerint elnyújtott, az időből kiszakított pillanatokkal.

kollektív adrenalinvulkán- kitörés

És ez még csak a *joga bonita*: trükközz, játssz a labdával, mutasd meg, mit tudsz kihozni magadból. Mire ebből csapat meg meccs lesz, mellé épül a különleges játékélmény. A láb és a

labda találkozásából már csel, passz vagy lövés formálódik, a repertoár elképesztő méretűvé tágul, ahogyan az érintések tökélye a pillanatnyi helyzetet szolgálja. Választhatunk az azonnali vagy a labda átvétele utáni továbbítás meg a labdavezetés között, de úgy, hogy minden mozdulatot ezerféleképpen tudunk kivitelezni, attól függően, hogy mi szolgálja legjobban a csapat érdekeit. Hogy miként értékeljük az adott szituációt, milyen döntést milyen gyorsan hozunk meg, és miként hajtjuk azt végre. Hogyan tudjuk kiküszöbölni a talaj egyenetlenségeiből, az ellenfél jelenlétéből fakadó zavaró tényezőket úgy, hogy közben saját játékosársaink mozgásával és szándékaival is folyamatosan kapcsolatban maradunk, egy tizenegy karú polipnak a nagy egész szolgáló nyúlványaként. A labda nélkül is szakadatlanul azon jár a fejünk, hogyan helyezkedjünk, hogyan tévesszük meg a velünk szemben állót, hogyan keressünk gyenge pontot, hogyan használjuk ki saját erősségeinket, hogyan igazodjunk a taktikához és a stratégiához, hogy megtapasztalhassuk a gólszerzés semmi máshoz nem hasonlítható kollektív adrenalinvulkán-kitöréseit és a győzelem katartikus mámorát. Ami nincs alázat, precízió, összetartás, hideg fej, gyakorlás, összeszorított fog, csapatszellem, lelkesedés, tanulásra kész kíváncsiság, hosszú távú célok kijelölése nélkül – a fejlődéshez és a még jobb teljesítményhez vezető út az élet iskolája is, embernevelde is.

A 21. század elejére a versenysport-népszerűségi listák vezetőjeként a futball, ez a csodálatos játék a modern társadalom egyik legocsmányabb szegletébe sodorta magát, az üzlet, a média, a korrump sportvezetés, a lezüllött klubvilág és a struccpolitikusok bornírt szövetségével. A képernyők világa segít, hogy a legjobbak

patikamérlegen kimért, egyre unalmasabb csatáiba is bepillantassunk a helyi negyedosztályú meccsek izomlazító- és alkoholszagú kisvilágai mellett – és felismerjük, hogy mindenütt ugyanazzal szembesülünk. A magas rendű képzettséget, fizikumot és elmét igénylő nagyszerű képességkohó gátlástalan szimulánsok, bíró arcát leüvöltő barmok, sunyi trükközők, turházóművészek, alattomos sípcsont-törők, utánrúgók, karmolók, csipkedők, harapók, bordára és nyakra könyöklők, mezmarcangolók, ocsmányul káromkodók, társgyalázók és ellenfél-hergelők, anyázók, mutogatók, edzőre legyintők, zsigeri reklamálók, piti csalók seregeit köpi ki a pályákra, ahol a sportszerűségből és a szépségből annyi marad, amennyit ez a közeg enged neki. Az emberből és az emberségből még annyi sem. A fizikai határok feszegetése vagy a sérülten játszátás nem a kizsigerelt focistákat szolgálja, hanem a klubokat, akik azzal az élethazugsággal teszik tönkre fiatal játékosait, hogy káprázatos karrier várhat rád, csak áldozz fel mindent, hiszen a hatalmas fizetésért megéri. Csakhogy a csúcsra nagyon kevesen jutnak fel, és az oda vezető utat eldobott, elhagyott, megtevesztett kis legények összetört álmai és megrendült egészsége szegélyezi. Ez a fajta élsport embertelen, és a játék szabályait alakító vámszedők, a korrump nemzetközi szervezetek, a FIFA és az UEFA ezt a szellemet szolgálják ki. Számos sportág választotta a saját jövője érdekében, hogy három elv mentén elkezdje átalakítani magát: védj jobban a játékos testi épségét, fokozd a játékélményt, amely az adott sportág szépségeiből enged többet a pályára, és korlátozd az agresszió minden formáját (vagyis engedj be több sportszerűséget, játékosságot a pályára). A kézi- vagy a kosárlabda ezirányú sikereiből semmit sem tanulva a futball irányítói szerint a plebs csonttörő gladiátorokat akar látni, hatalmas és életveszélyes becsúszó szerelésekkel, taktikai szabálytalanságokkal, visszahúzással, „kézimunkával”, reklamálással. Mindenáron a rombolás szellemével.

kicsit megnőtt az esélye

Hogy miért történik így, azt most ne firtassuk. Csak nézzük és csodáljuk Virginie-t, az elegáns és atlétikus benini kislányt, mire képes máris a labdával a „Gouande-i

Gazellák” kék mezében. Örüljünk neki, hogy a futball révén kicsit megnőtt az esélye,

hogyan kerülje a korai lányanyává válást. Talán középiskolába is járhat majd, ha hét gyereket nevelő édesanyja, Belasse Tchari bírja a mezei munkát, hogy két nővérrel együtt taníttathassa őt.

Egy gyerekvédő, humanitárius szervezet, az 1937-ben alapított *Plan International* programját látjuk megvalósulni. Benin-szerte 16 csapatot keltettek életre, hogy a sport révén többet tehessenek saját jövőjük alakításáért a fiatal afrikai lányok. Programjuk már javában futott, amikor a FIFA, a futball világszervezetének delegációja is az országba látogatott, hogy támogassa a sportág népszerűsítését. Ebből elnöki bejelentés következett, hogy négy bentlakásos futballiskolát hoznak létre, amelyek közül az egyik lányokat fogad majd. Kellenek ugye, a tehetségek, a 2019-es női labdarúgó világbajnokság váratlanul nagy nézettséggel futott...

Hogy Virginie-t az akadémián keresztül egy európai női csapatban karrier vagy a kunyhó sötét mélye várja, azt nem tudjuk még. Csak sejtéseink lehetnek arról is, hogy az egykori állami gondozott, Maka István „Csoki” vezette négykorosztályos foci-programnak mit köszönhetnek a halmozottan hátrányos helyzetű monori, vagy a Lugosi Zoltán által indított hasonló programnak a zagyvapálfalvai és mezőberényi roma gyerekek. Hogy meddig tart ki Mezei István Grund Programja Toponáron és másutt. A mai futballnak ők a hősei (és nem az utánpótlásnevelésnek álcázott lenyúlások bajnokai, vagy a kizárólag élsportra és stadionokra irányított közpénzpumpa szorgalmas működtetői). Nekik köszönhetően hihetünk még abban, hogy ha másképp nem, legalább így tovább él valami a labdarúgás csodájából.

kép | Olivier Papegnies, Belgium, Sport, 2. díj, sorozat

Az észak-benini Gouandé falu Gazelles de Gouandé focicsapatát 15 további csapattal azért hozták létre, hogy a fiatal nőknek a sport révén több beleszólásuk lehessen életük alakításába. A program része önbizalmuk növelése, tanulási lehetőségeik bővítése, és tanácsadás a korai házasságkötés elkerülésére is. Beninben új sportstratégiát dolgoztak ki az iskolák számára. Patrice Talon elnök 2019 januárjában bejelentette, hogy négy új focisulit terveznek, köztük egy nőit is.

Belasse Tchari mindennap a földjét műveli, hogy hét gyerekének legyen mit enni. Rengeteget dolgozik azért, hogy Virginie és két nővére tanulhassanak, és támogatja sportolói terveiket.